

3

UDC 616.89

SPSIDE 39 (3) 131–192 (2011)

ISSN 0303-7908

SOCIJALNA PSIHIJARIJA SOCIAL PSYCHIATRY

ZAGREB

VOL. 39 - 2011

BROJ/NUMBER 3

S A D R Ž A J - C O N T E N T S

IZVORNI ZNANSTVENI RADOVI/ORIGINAL SCIENTIFIC PAPERS

**D. Vidović, D. Ostojić, P. Brečić, I. Čelić, P. Bilić, A. Bačeković, A. Mandić,
I. Pražen, A. Savić, J. Sušac, V. Jukić**

**Metabolički sindrom i procjena rizika SCORE u bolesnika sa shizofrenijom,
shizoafektivnim i bipolarnim poremećajem raspoloženja**

(Metabolic syndrome and SCORE rating in patients with
schizophrenia, shizoaffective and bipolar mood disorder).....

133

B. Kalebić Maglica

**Učinci manipulacije sličnošću/različitošću s ciljnom osobom na konzumaciju
cigareta u adolescenata**

(Effects of manipulation of the similarity/diversity to target person
on cigarette smoking among adolescents).....

139

J. Grubišin, V. Medved, M. Rojnić Kuzman, N. Jovanović, I. Filipčić

Fizička i socijalna anhedonija u shizofrenih bolesnica

(Physical and social anhedonia in female schizophrenic patients).....

148

A. Krampač-Grljušić, M. Grgić

Prevalencija djece s teškoćama integrirane u redovni osnovnoškolski sustav

(Prevalence of children with disabilities integrated in regular primary school).....

156

PREGLED/REVIEW

V. Rudan, A. Tomac

Adolescencija i njezine promjene: privid ili stvarnost?

(Adolescence and related changes: illusion or reality?).....

164

STRUČNI RADOVI/PROFESSIONAL PAPERS

N. Prosinečki

Psihosocijalni pristup u radu s psihički oboljelim osobama

(Psychosocial approach in the work with mentally ill persons).....

171

M. Šumić, S. Ilić, Z. Zoričić, R. Torre Transgeneracijski prijenos emocija (Transgeneration transfer of emotions)	178
PRIKAZ BOLESNIKA/CASE REPORT	
S. Anton, S. Mrdenović, S. Grubišić-Bilić Doživljaj mobinga kao pokretač potisnutog doživljaja steriliteta (Mobbing experience as a trigger of suppressed sterility experience)	183
PRIKAZ KNJIGE/BOOK REVIEW	187
UPUTE AUTORIMA/NOTES TO CONTRIBUTORS	191

METABOLIČKI SINDROM I PROCJENA RIZIKA SCORE U BOLESNIKA SA SHIZOFRENIJOM, SHIZOAFEKTIVNIM I BIPOLARNIM POREMEĆAJEM RASPOLOŽENJA

DOMAGOJ VIDOVIĆ, DRAŽENKA OSTOJIĆ, PETRANA BREČIĆ, IVAN ĆELIĆ, PETAR BILIĆ, ANA BAČEKOVIĆ, ANTONIA MANDIĆ, IVANA PRAŽEN, ALEKSANDAR SAVIĆ, JELENA SUŠAC i VLADO JUKIĆ

Klinika za psihijatriju Vrapče, Zagreb, Hrvatska

Cilj istraživanja bio je utvrditi učestalost metaboličkog sindroma i rezultat rizika u populaciji bolesnika s dijagnozom shizofrenije, shizoafektivnog i bipolarnog poremećaja. Ispitivanje je obuhvatilo 150 bolesnika oba spola, prosječne dobi 44,75 godina, koji su hospitalizirani u Psihijatrijskoj bolnici Vrapče tijekom listopada i studenog 2009. Patološke vrijednosti metaboličkih parametara pronađene su u više od polovine bolesnika. Metabolički sindrom je nađen u 42% muškaraca i 47% žena. Ukupni kolesterol i opseg struka najčešće su patološke vrijednosti kod oba spola. Gotovo sve ženske ispitanice imale su patološke vrijednosti opsega struka bez obzira na dob. Također je utvrđeno da je rizik SCORE značajno povećan u oba spola, a posebno u ženskoj populaciji. Rezultati ove studije još jednom pokazuju visoke stope razvijenog metaboličkog sindroma i povećani rizik za fatalne kardiovaskularne događaje u bolesnika s dijagnozom shizofrenije, shizoafektivnog i bipolarnog poremećaja. Osim samog dijagnostičiranja patoloških metaboličkih parametara naglasak treba dati na promjenu ponašanja, osobito na povećanje tjelesne aktivnosti.

Ključne riječi: metabolički sindrom, shizofrenija, rizik SCORE

Adresa za dopisivanje:

Domagoj Vidović, dr. med.

Klinika za psihijatriju Vrapče

Bolnička cesta 32

10000 Zagreb, Hrvatska

E-pošta: domagoj.vidovic@bolnica-vrapce.hr

SUMMARY

METABOLIC SYNDROME AND SCORE RATING IN PATIENTS WITH SCHIZOPHRENIA, SCHIZOAFFECTIVE AND BIPOLAR MOOD DISORDERS

D. VIDOVIĆ, D. OSTOJIĆ, P. BREČIĆ, I. ĆELIĆ, P. BILIĆ, A. BAČEKOVIĆ, A. MANDIĆ, I. PRAŽEN, A. SAVIĆ, J. SUŠAC and V. JUKIĆ

Vrapče University Hospital, Zagreb, Croatia

The aim of the study was to assess the prevalence of metabolic syndrome and Systematic Coronary Risk Evaluation (SCORE) rating in the population of hospital treated patients diagnosed with schizophrenia,

schizoaffective and bipolar disorders. The study included 150 patients of both sexes, mean age 44.75 years, hospitalized in Vrapče Psychiatric Hospital during October and November 2009. Pathologic values of metabolic parameters were found in more than half of the patients. Total cholesterol and waist circumference were most frequent pathologic values in both sexes. Surprisingly, almost all female patients had pathologic waist circumference regardless of age. SCORE was also found to be significantly increased in both sexes, especially in female population. Results of this study once more showed high rates of fully developed metabolic syndrome and an increased risk of fatal cardiovascular events in patients diagnosed with schizophrenia, schizoaffective and bipolar disorders. Besides diagnosing pathologic metabolic parameters, stress should be put on the change in behavior, increased physical activity in particular.

Key words: metabolic syndrome, schizophrenia, SCORE risk

UČINCI MANIPULACIJE SLIČNOŠĆU/RAZLIČITOŠĆU S CILJNOM OSOBOM NA KONZUMACIJU CIGARETA U ADOLESCENATA

BARBARA KALEBIĆ MAGLICA

Filozofski fakultet u Rijeci, Odsjek za psihologiju, Rijeka, Hrvatska

Konzumacija cigareta je rašireno rizično zdravstveno ponašanje s kojim se najčešće započinje u adolescenciji. Mnogobrojna istraživanja pokušavaju definirati koji su to faktori zaslužni za započinjanje i održavanje navedenog ponašanja. Jedan od faktora rizika je percepcija sličnosti s tipičnim vršnjakom koji puši cigarete. Stoga je cilj ovog istraživanja bio ispitati postoji li učinak sličnosti s opisanim vršnjakom na percepciju osobne ranjivosti na negativne posljedice konzumacije cigareta, procjenu prototipa vršnjaka, spremnost i namjeru konzumacije cigareta. U istraživanju je sudjelovao 91 učenik koji povremeno konzumira cigarete. Sudionici su pročitali opis tipičnog vršnjaka koji konzumira cigarete i potom su trebali procijeniti koliko im se taj vršnjak sviđa te koliko im je sličan. Osim toga procjenjivali su u kojoj mjeri su osobno ranjivi na negativne posljedice konzumacije cigareta, kolika im je spremnost te namjera konzumacije cigareta u budućnosti. Dobiveni rezultati pokazuju da sudionici koji se percipiraju sličnijima s opisanim prototipom procjenjuju sebe ranjivijima na negativne posljedice konzumacije cigareta, prototip vršnjaka procjenjuju pozitivnije i imaju veću namjeru pušiti i u budućnosti. Nalazi ovog istraživanja pokazuju da pri osmišljavanju programa prevencije svakako treba voditi računa o percepciji sličnosti s ciljnom osobom koja se rizično ponaša, a što je onda povezano i s većim sviđanjem takve osobe.

Ključne riječi: sličnost, prototip, konzumacija cigareta, adolescenti

Adresa za dopisivanje:

Dr. sc. Barbara Kalebić Maglica
Filozofski fakultet u Rijeci
Slavka Krautzeka bb
51000 Rijeka, Hrvatska
Tel: 051 265 772; Fax: 051 265 799
E-pošta: bkalebic@ffri.hr

SUMMARY

EFFECTS OF MANIPULATION OF THE SIMILARITY/DIVERSITY TO TARGET PERSON ON CIGARETTE SMOKING AMONG ADOLESCENTS

B. KALEBIĆ-MAGLICA

Department of Psychology, Rijeka School of Humanities, University of Rijeka, Rijeka, Croatia

Smoking is a very frequent risky behavior among adolescents. Numerous studies try to define factors that contribute to the development and maintenance of smoking habit, yielding similarity with a typical peer who is

smoking as one of them. The aim of this study was to examine the effect of similarity with described peer on the perception of vulnerability to negative effects of smoking, perception of prototype, willingness and intention to smoke. The sample consisted of 91 high school students who occasionally smoke. Participants read description of typical peer who smoke cigarettes. Then they rated the similarity with the prototype and how much they liked the prototype. Also, the participants estimated the perception of vulnerability to smoking, willingness and intention to smoke cigarettes in the future. The results showed the participants who perceived themselves similar to the prototype to be more vulnerable to the negative effect of smoking, appraised prototype more positively and had greater intention to smoke in the future. Study results suggest that it is very important to consider perception of similarity with a typical peer with risky behavior on planning prevention programs.

Key words: similarity, prototype, smoking, adolescents

FIZIČKA I SOCIJALNA ANHEDONIJA U SHIZOFRENIH BOLESNICA

JASMINA GRUBIŠIN, VESNA MEDVED, MARTINA ROJNIĆ KUZMAN,
NIKOLINA JOVANOVIĆ i IGOR FILIPČIĆ

Klinički bolnički centar Zagreb, Klinika za psihijatriju, Zagreb, Hrvatska

Anhedonija je nesposobnost doživljavanja zadovoljstva u uobičajeno ugodnim životnim aktivnostima kao što su rekreacija, hrana, socijalne interakcije i seksualni život. U konceptualnom smislu anhedonija se strukturira kao fizička i socijalna. Cilj ovog rada je istražiti pojavnost fizičke i socijalne anhedonije u shizofrenih bolesnica te istražiti povezanost anhedonije sa sociodemografskim i kliničkim obilježjima (dob, trajanje bolesti, dob početka bolesti, hereditet, pozitivni simptomi, negativni simptomi, simptomi opće psihopatologije i razina općeg funkcioniranja). U istraživanje je uključeno 65 shizofrenih bolesnica. Rezultati pokazuju da je anhedonija zastupljena samo u dijelu shizofrenih bolesnica. Socijalna anhedonija učestalija je nego fizička anhedonija. Ne nalazimo povezanost anhedonije i dobi ispitanica, trajanja bolesti, dobi početka bolesti i herediteta. Fizička anhedonija pozitivno korelira s negativnim dimenzijama bolesti, dok socijalna anhedonija pozitivno korelira sa svim dimenzijama bolesti a negativno s općim funkcioniranjem. U bolesnica s izraženom i fizičkom i socijalnim anhedonijom nalazimo lošije opće funkcioniranje i izraženije sve simptome bolesti osim pozitivnih. Izraženost anhedonije i njen utjecaj na opće funkcioniranje ukazuje na potrebu razvijanja specifičnih terapijskih intervencija za smanjenje intenziteta anhedonije.

Ključne riječi: fizička anhedonija, socijalna anhedonija, shizofrenija

Adresa za dopisivanje:

Jasmina Grubišin, dr. med.
Klinika za psihijatriju
Klinički bolnički centar Zagreb
Kišpatićeva 12
10000 Zagreb, Hrvatska
E-pošta: jasmina.grubisin@zg.t-com.hr

SUMMARY

PHYSICAL AND SOCIAL ANHEDONIA IN FEMALE SCHIZOPHRENIC PATIENTS

J. GRUBIŠIN, V. MEDVED, M. ROJNIĆ KUZMAN, N. JOVANOVIĆ and
I. FILIPČIĆ

University Department of Psychiatry, Zagreb University Hospital Center, Zagreb, Croatia

Anhedonia is defined as the loss of capacity to feel pleasure. Physical anhedonia represents a deficit in the ability to experience pleasure from typically pleasurable physical stimuli such as food, sex and settings, while

social anhedonia represents a deficit in the ability to experience pleasure from nonphysical stimuli such as other people, talking and exchanging expressions of feelings. The aim of the current study was to investigate the presence of anhedonia in female schizophrenic patients and the relationship between anhedonia and sociodemographic and clinical parameters (age, illness duration, positive and negative symptoms, general psychopathology and global level of functioning). Anhedonia reached significant levels only in a subgroup of patients, with social anhedonia being more frequent than physical anhedonia. Study findings demonstrated no relationship between anhedonia and age, illness duration and age at onset of illness. Positive correlations were found between physical anhedonia and negative symptoms, and between social anhedonia and all domains of the illness. Participants with physical and social anhedonia had lower levels of global functioning and more severe negative symptoms and symptoms of general psychopathology. The influence of anhedonia on global functioning of schizophrenic patients points out the importance of more effective interventions and rehabilitation strategies.

Key words: physical anhedonia, social anhedonia, schizophrenia

PREVALENCIJA DJECE S TEŠKOĆAMA INTERGRIRANE U REDOVNI OSNOVNOŠKOLSKI SUSTAV

ALEKSANDRA KRAMPAČ-GRLJUŠIĆ i MIRELA GRGIĆ¹

Osnovna škola Ljudevita Gaja i ¹Privatna specijalistička ordinacija za psihijatriju, Osijek, Hrvatska

Cilj ove studije bio je istražiti prevalenciju djece s teškoćama u Osnovnoj školi Ljudevita Gaja, Osijek, u razdoblju od 2002./2003. do 2007./2008. školske godine i utvrditi učestalost pojedinih vrsta i stupnjeva teškoća s obzirom na spol. Prevalenciju djece s teškoćama u OŠ Ljudevita Gaja u školskoj godini 2007./2008., kao i raspodjelu prema spolu usporedili smo s prevalencijom djece (ukupnom i prema spolu) s teškoćama u Republici Hrvatskoj 2007. godine. Uzorak je sačinjavalo ukupno 3570 učenika (1979 muških i 1591 ženskih) OŠ Ljudevita Gaja, Osijek u dobi od 6 do 15 godina, dok su ciljane skupina ispitanika bili učenici s teškoćama. Kriteriji za učenike s teškoćama temeljeni su na rješenju nadležnog tijela Ureda državne uprave u Osječko-baranjskoj županiji – Službi za društvene djelatnosti. Podatci su dobiveni retrospektivno analizom dokumentacije Matica osnovne škole (OŠ/P), Hrvatskog registra o osobama s invaliditetom iz 2007. godine i rješenja nadležnog tijela Ureda državne uprave Osječko-baranjske županije – Službe za društvene djelatnosti. Analiza testiranja pokazala je da postoji statistički značajna razlika u prevalenciji djece s teškoćama u OŠ Ljudevita Gaja u školskoj godini 2007./2008. (5,92%) u odnosu na ukupnu prevalenciju djece s teškoćama u Republici Hrvatskoj 2007. godine (2,7%), a prema podacima iz Hrvatskog registra o osobama s invaliditetom iz 2007. godine. U odnosu na raspodjelu prema spolu nije nađena statistički značajna razlika između djece s teškoćama u OŠ Ljudevita Gaja, Osijek, u školskoj godini 2007./2008. (65,71% dječaka i 34,29% djevojčica) i ukupnog broja djece s teškoćama u Republici Hrvatskoj 2007. godini (60,1% dječaka, 39,6% djevojčica). S obzirom na vrstu teškoća u najvećem broju djece s teškoćama utvrđeno je postojanje više vrsta i stupnjeva teškoća u psihofizičkom razvoju (48,57%). Dobiveni rezultati ukazuju na potrebu proširivanja istraživanja na veći broj osnovnoškolaca u cilju određivanja prevalencije djece s teškoćama u Osječko-baranjskoj županiji te osiguravanja uvjeta za njihovu inkluziju u redovni školski sustav.

Ključne riječi: prevalencija, djeca s teškoćama, inkluzija

Adresa za dopisivanje:

Aleksandra Krampač, prof. defektolog

Osnovna škola Ljudevita Gaja

Krstova 99

31000, Osijek, Hrvatska

Tel: + 385 31 50 62 36; faks: +385 31 50 53 40

E-pošta: grljusic@os.t-com.hr

SUMMARY

PREVALENCE OF CHILDREN WITH DISABILITIES INTEGRATED IN REGULAR PRIMARY SCHOOL

A. KRAMPAČ-GRLJUŠIĆ and MIRELA-GRGIĆ¹

Ljudevit Gaj Primary School and ¹Private Specialist Medical Office in Psychiatry, Osijek, Croatia

The purpose of this study was to investigate children with disabilities in Ljudevit Gaj Primary School in Osijek and to determine the prevalence of some types and degrees of difficulties in children with disabilities according to sex. A sample of children from Ljudevit Gaj Primary School in Osijek were studied from the academic year 2002-2003 to the academic year 2007-2008. The sample included 3570 children, 1979 male and 1591 female. Target group were children with disabilities, and the criteria according to which the children were categorized were based on decisions made by competent authorities of the Public Administration Office in Osijek-Baranya County, Social Affairs Unit. Data were obtained retrospectively by the analysis of documents from the Primary School Registry, Croatian Registry of People with Disabilities from 2007 and Public Administration Office, Osijek-Baranya County, Social Affairs Unit. The analysis of data collected showed a significant difference between the prevalence of children with disabilities at Ljudevit Gaj Primary School in Osijek in the academic year 2007-2008 and total prevalence of children with disabilities in the Republic of Croatia (2.7%) based on data from the Croatian Registry of People with Disabilities from 2007. The distribution of children with disabilities according to sex recorded at Ljudevit Gaj Primary School in Osijek in the academic year 2007-2008 (male 65.71% and female 34.29%) was quite comparable to data provided by the Croatian Registry of People with Disabilities from 2007 (male 60.1% and female 39.6%). Regarding the type of difficulties, most of the children with disabilities were characterized by several types and degrees of difficulties in their psychophysical development. The results obtained pointed to the need of additional investigation in a sample of all children from Osijek-Baranya County primary schools. Study results would not only draw attention to the need of continuous professional education of experts specially trained for the work with children with disabilities and people with disabilities, but would also upgrade the quality of education of these children.

Key words: prevalence, children with disabilities, inclusion

ADOLESCENCIJA I NJEZINE PROMJENE: PRIVID ILI STVARNOST?

VLASTA RUDAN i ARAN TOMAC

Klinički bolnički centar Zagreb, Klinika za psihološku medicinu, Zagreb, Hrvatska

U radu se razmatraju neka obilježja adolescentnog razvoja koja su, čini se, povezana s više individualistički orijentiranim društvima današnjice. U uvodnom dijelu rad se bavi kratkim pregledom nekih od poznatijih teorija adolescencije (psihoanalitičke, integrativne, kontekstualne), koje se ne razlikuju u shvaćanju adolescencije kao odvojene razvojne faze, ali se razlikuju u stavu prema adolescentnom „nemiru“ ili „pobuni“. Istraživanja, međutim, ukazuju na to da se neki parametri vezani uz adolescenciju doista mijenjaju, npr. trajanje adolescencije, njezina raznolikost, značenje pojma „identitet“ u smislu njegove definicije formirane od ranijih teoretičara (npr. Eriksona) i potrebom njegovog zamjenjivanja pojmom „subjektivizacije“ (ili „postajanja subjektom“). Individualizirani apstraktni kriteriji polako zamjenjuju tradicionalna konkretna ili stvarna događanja koja su do nedavno označavala prijelaz u odraslu dob. Shvaćanje se proširilo na viziju o mogućem u kojoj je uvijek prisutan prostor za ne predodređeno, a što je dovelo do pripisivanja sve veće važnosti slučaju i utjecaju trenutačnih događanja. Pojačavanje napetosti između više narcističnih i više odnosu usmjerenih ciljeva ukazuje na potencijalne konflikte koji nastaju u jako individualiziranim društvima i ujedno nameće potrebu za revidiranjem koncepta narcizma. Na taj način omogućit će se bolje razumijevanje načina rasta i razvoja unutar unutarnjih i vanjskih nepovoljnih okolnosti koje osnažuju sklonost prema pojavljivanju više destruktivnih i samodestruktivnih načina odnošenja. U svakom slučaju naše se gledanje na adolescenciju mijenja, dok naša razmatranja o tome mijenja li se i kako adolescencija mijenja kroz pojedina povijesna razdoblja, često dovode do kontradiktornih rezultata.

Ključne riječi: adolescencija, teorije adolescencije, sociokulturni utjecaji, identitet, postajanje subjektom, narcizam

Adresa za dopisivanje:

Prof. dr. sc. Vlasta Rudan, dr. med.

Klinika za psihološku medicinu

Klinički bolnički centar Zagreb

Kišpatićeva ul. 12

10000 Zagreb, Hrvatska

SUMMARY

ADOLESCENCE AND RELATED CHANGES: AN ILLUSION OR REALITY?

V. RUDAN and A. TOMAC

University Department of Psychological Medicine, Zagreb University Hospital Center, Zagreb, Croatia

Some features of adolescent development that seem to be connected with more individualistically oriented societies of today are presented. Some of the prominent theories on adolescence (psychoanalytical, integrative, contextual), which do not differ in their understanding of adolescence as a separate developmental phase, but do

differ in their views of adolescent “restlessness” or “rebellion”, are reviewed in the introduction section. However, research indicates that some parameters connected with adolescence do change indeed, such as the duration of adolescence, its diversity, the meaning of the term “identity” in the sense of its definition by earlier theoreticians (e.g., Erikson) and the need of its replacement with the term “subjectivization” (or “becoming a subject”). Individualized abstract criteria slowly replace the traditional concrete or real events, which until recently marked the transition into adulthood. This concept has extended to the vision of the possible, space for no, and which leads to giving ever more importance to chance and the influence of current events. The increase in tension between more narcissistic and more relationship-oriented goals is an indicator of potential conflicts that arise in strongly individualized societies and at the same time imposes the need of revision of the concept of narcissism, thus allowing for better understanding of the manner of growth and development within unfavorable inside and outside circumstances, which reinforce the tendency of emergence of more destructive and self-destructive manners of behavior. In any case, our perspective of adolescence is changing, while our discussions whether and how adolescence changes over specific historical periods often lead to contradictory results.

Key words: theories of adolescence, sociocultural influences, identity, becoming a subject, narcissism

PSIHOSOCIJALNI PRISTUP U RADU S PSIHIČKI OBOLJELIM OSOBAMA

NINA PROSINEČKI

Klinički bolnički centar Zagreb, Služba za socijalni rad, Zagreb, Hrvatska

Pojam psihosocijalnog pristupa prisutan je od samih početaka socijalnog rada kao profesije, ali i psihijatrije kao dio šireg biopsihosocijalnog modela. Psihosocijalni rad se počeo koristiti u praksi i prije njegovog definiranja i stvaranja teorijskog okvira. Danas postoje brojne definicije različitih autora o psihosocijalnom pristupu. Ono što im je svima zajedničko je ideja da se radi o kombinaciji psihičkih i socijalnih faktora koji su zajednički i neodvojivo odgovorni za dobrobit i kvalitetu života ljudi. Naglasak je, dakle, na integraciji psihološkog i socijalnog, važnost se pridaje psihološkim obilježjima, socijalnom okruženju, kulturi i interpersonalnim odnosima kao bitnim činiteljima upravo te integracije. Također je bitno spomenuti dva koncepta vezana uz psihosocijalni rad: pojam osnaživanja i procjenjivanje u psihosocijalnoj perspektivi. Od velikog je značenja i sama činjenica da je tradicionalni model kao takav više neodrživ u psihosocijalnom pristupu te se stručnjaci koji se žele baviti psihosocijalnim radom nalaze u modelu osnaživanja.

Ključne riječi: biopsihosocijalni model, psihosocijalni pristup, osnaživanje, case management

Adresa za dopisivanje:

Nina Prosinečki

Klinički bolnički centar Zagreb

Služba za socijalni rad

Kišpatićeva 12

10000 Zagreb, Hrvatska

E-pošta: ninaprosinecki@net.hr

SUMMARY

PSYCHOSOCIAL APPROACH IN THE WORK WITH MENTALLY ILL PERSONS

N. PROSINEČKI

Zagreb University Hospital Center, Social Work Department, Zagreb, Croatia

The concept of psychosocial approach or work has been present since the beginnings of social work as a profession and also in psychiatry as part of a much broader biopsychosocial model. Psychosocial approach was

implemented in the practice even before its definition and creation of theoretical framework. Nowadays, there are numerous definitions by many authors of the psychosocial model. The idea of combining psychic and social elements, which are interwoven and inseparable, is responsible for the wellbeing and quality of life of these people. Emphasis is on the integration of the psychic and the social, giving importance to psychic characteristics, social environment, culture and interpersonal relations as relevant factors of integration. There are two significant concepts related to psychosocial approach, i.e. the idea of empowerment and assessment in psychosocial perspective. The fact that traditional model as it is no longer sustainable in psychosocial approach is of great importance. All experts who use the new concept will find themselves in the empowerment model.

Key words: biopsychosocial model, psychosocial approach, empowerment, case management

TRANSGENERACIJSKI PRIJENOS EMOCIJA

MLADENKO ŠUMIĆ, SPOMENKO ILIĆ¹, ZORAN ZORIČIĆ² i ROBERT TORRE²

Klinički bolnički centar Zagreb, Klinika za psihološku medicinu, Zagreb, ¹Opća bolnica Virovitica, Virovitica i ²Klinička bolnica „Sestre milosrdnice“, Klinika za psihijatriju, Zagreb, Hrvatska

Prikazana su neka iskustva stečena tijekom analize pojedinačnih slučajeva osoba oboljelih od PTSP-a a podvrgnutih analitički orijentiranoj psihoterapiji. Analiza povijesti bolesti tih pacijenata otkriva važnost njihovih genograma u kojima postoji tendencija nasljeđivanja određenih modela ponašanja s agresivnim porukama i projekcijama na svijet van obitelji. Imperativ agresivnog ponašanja i projektivni odnos podržavaju konflikt osobe s realitetom i podržavaju stanje neriješenih intrapsihičkih konflikata. Komunikacija ekscitacija u ego konačno u osobi ruše postojeći sistem psihičkih obrana te anksioznost preplavljuje ego. Nepodnošljiva anksioznost pokreće autodestrukciju. Tako je autodestrukcija tih pacijenata rezultat transgeneracijske agresije pokrenute progresivnom kumulacijom psihičke traume.

Ključne riječi: PTSP, psihoterapija, analitički orijentirana psihoterapija

Adresa za dopisivanje:

Mladenko Šumić, dr. med.
Klinika za psihološku medicinu
Klinički bolnički centar Zagreb
Kišpatićeva ul. 12
10000 Zagreb, Hrvatska

SUMMARY

TRANSGENERATION TRANSFER OF EMOTIONS

M. ŠUMIĆ, S. ILIĆ¹, Z. ZORIČIĆ² and R. TORRE²

Zagreb University Hospital Center, University Department of Psychological Medicine, Zagreb, ¹Virovitica General Hospital, Virovitica and Sestre milosrdnice University Hospital Center, University Department of Psychiatry, Zagreb, Croatia

Some experiences gained during analysis of individual cases of people suffering from posttraumatic stress disorder and subjected to analytically oriented psychotherapy are presented. Analysis of case histories of these patients revealed the importance of their genograms showing a tendency to inheriting certain models of behavior with aggressive messages and projections towards the world outside the family. The imperative of aggressive behavior and projective relationship conflict support people with reality and support the state of unresolved intrapsychic conflict. Communication excitation of the ego in the person eventually destroys the existing system of psychological defenses, anxiety, and overwhelming ego. Unbearable anxiety runs destruction. So, autodestruction of these patients is the result of trans-initiated aggression cumulating progressive psychological trauma.

Key words: posttraumatic stress disorder, psychotherapy

DOŽIVLJAJ MOBINGA KAO POKRETAČ POTISNUTOG DOŽIVLJAJA STERILITETA

SANDA ANTON, SLOBODAN MRĐENOVIĆ¹ i SPOMENKA GRUBIŠIĆ-BILIĆ²

Klinički bolnički centar Osijek, Klinika za psihijatriju, Osijek, ¹Privatna psihijatrijska ordinacija, A. Stepinca 11, 31000 Osijek i ²Privatna psihijatrijska ordinacija, Prolaz J. Leovića 4, 31000 Osijek, Hrvatska

Mobing kao čimbenik stresa može pokrenuti razne psihičke reakcije, od egzistencijalnih strahova pa do duboke povrede, kako ženske tako i muške ličnosti. Prikazana je psihodinamska povezanost doživljaja mobinga kod ženskog i muškog pacijenta s retraumatizacijom doživljaja steriliteta, potaknuto grupnom dinamikom. Rezultat te povezanosti pronađen je u interakcijama osobne vulnerabilnosti, narcističkoj poziciji i sado-mazohističkim manifestacijama.

Ključne riječi: mobing, sterilitet, retraumatizacija

Adresa za dopisivanje:

Dr. sc. Sanda Anton, prim., dr. med.

Klinika za psihijatriju

Klinički bolnički centar Osijek

Huttlerova 4

31000 Osijek, Hrvatska

E-pošta: sanda.anton@os.t-com.hr

SUMMARY

MOBBING EXPERIENCE AS A TRIGGER OF SUPPRESSED STERILITY EXPERIENCE

S. ANTON, S. MRĐENOVIĆ¹ and S. GRUBIŠIĆ-BILIĆ²

Osijek University Hospital Center, University Department of Psychiatry, ¹Mrđenović Private Psychiatry Office and ²Grubišić-Bilić Private Psychiatry Office, Osijek, Croatia

Mobbing as a stress factor can initiate various psychological reactions, from existential fears to deep wounds in both male and female persons. Psychodynamic connection of the feeling of mobbing and retraumatization with the feeling of sterility induced by group psychodynamics in both male and female patients is presented. This connection resulted in the interactions of personal vulnerability, narcissistic position and sadomasochistic manifestations.

Key words: mobbing, sterility, retraumatization